

Yttrande över Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en utgiftsspårnings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter (COM(2025) 545)

Folkbildningsrådet har fått möjligheten att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till ny utgiftsspårnings- och prestationsram för EU:s budget. Som nationell intresseorganisation och fördelare av statsbidrag till folkbildningen, och som aktör med ansvar för att stödja folkbildningens möjligheter att delta i europeiska program, ser vi flera aspekter i förslaget som är av direkt betydelse för våra medlemmar, folkhögskolor och studieförbund – och för vår egen verksamhet.

Folkbildningsrådet stödjer förslagets övergripande ambition att förenkla, harmonisera och öka transparensen i EU:s budgetram och rapporteringssystem. Samtidigt vill vi lyfta ett antal punkter som vi anser bör förtydligas eller vidareutvecklas för att säkerställa att reformen får avsedd effekt och inte skapar oproportionerliga administrativa krav på utbildningsanordnare och civilsamhällesaktörer.

Sammanfattning

Folkbildningsrådet:

- välkomnar den föreslagna förenklingen av indikatorer och ser positivt på att antalet prestationsindikatorer minskas kraftigt.

- stödjer inrättandet av en gemensam portal, men bedömer att den praktiska implementeringen kräver särskilt fokus på användbarhet för mindre organisationer.
- tillstyrker en gemensam och förenklad vägledning för DNSH, för att minska osäkerheter och tolkningsskillnader.
- anser att kraven på jämställdhetsintegrering är rimliga, men att konsekvent tillämpning förutsätter tillgång till stödmaterial och utbildningsinsatser.
- efterfrågar förtydliganden kring ansvarsfördelning mellan nationella myndigheter och aktörer som Folkbildningsrådet när det gäller datainsamling och rapportering.
- understryker behovet av proportionalitet, särskilt vad gäller administrativa krav för mindre organisationer inom civilsamhället.

3. Synpunkter på specifika delar av förslaget

3.1 Harmonisering av prestationsindikatorer

Folkbildningsrådet stödjer förslaget om att införa en gemensam och kraftigt reducerad uppsättning indikatorer. Nuvarande system med flera tusen program- och sektorsspecifika indikatorer är svårt för utbildningsaktörer att navigera i och innebär betydande rapporteringsbörda.

Vi vill dock betona att:

- indikatorerna behöver vara **tillräckligt flexibla** för att fånga folkbildningens bredd, inklusive informellt lärande, kulturverksamhet och social inkludering,
- indikatorernas **definitioner och mätmetoder måste vara tydliga**, för att säkerställa likvärdig tillämpning mellan medlemsstater,
- indikatorernas koppling till DNSH, jämställdhet och sociala mål behöver beskrivas praktiskt snarare än enbart normativt.

3.2 Gemensam EU-portal

Vi ser stora potentiella fördelar med en central portal för finansieringsinformation, prestationsdata och mottagare av medel. Detta kan underlätta:

- tillgången till EU-program för folkhögskolor och studieförbund,
- transparens kring användningen av medel,
- möjligheter till internationella samarbeten.

Vi vill dock framhålla att:

- portalen måste byggas med **användbarhet och tillgänglighet** i fokus,
- sökfunktionerna behöver vara anpassade även för aktörer med begränsad administrativ kapacitet,
- portalens språk- och supportfunktioner behöver vara inkluderande för att säkerställa jämlik tillgång.

3.3 Genomförandet av DNSH-principen

Den föreslagna förenklade vägledningen för DNSH är mycket positiv. Folkbildningsaktörer har ofta upplevt principen som svårtolkad, särskilt när det gäller icke-materiella projekt såsom utbildning och kompetensutveckling.

Vi rekommenderar att vägledningen:

- tydligt anger hur DNSH ska tolkas för **icke-investeringsstunga verksamheter**,
- inkluderar exempel relevanta för utbildnings- och civilsamhällessektorn,
- säkerställer att proportionalitetsprincipen tillämpas konsekvent.

3.4 Jämställdhetsintegrering

Vi stödjer intentionerna att stärka jämställdhetsperspektivet i EU-budgeten. Folkbildningen arbetar sedan länge aktivt med jämställdhet, jämlikhet och inkludering.

För att säkerställa en reell och likvärdig tillämpning i hela EU föreslår vi att:

- EU erbjuder **kapacitetsbyggande stöd**, inklusive utbildningsmaterial och verktyg,
- de föreslagna jämställdhetspoängen kompletteras med kvalitativa beskrivningar,
- det klargörs hur könsuppdelad statistik ska hanteras i verksamheter där sådan statistik är svår att insamla.

3.5 Transparens och offentliggörande av mottagare

Vi ser positivt på ökad transparens, men vill samtidigt betona:

- vikten av att **personuppgiftshantering sker säkert**, särskilt för små organisationer,
- behovet av tydlig vägledning kring vilken information som ska publiceras,
- att publiceringskraven inte får ha en avhållande effekt på små aktörers deltagande i EU-program.

4. Konsekvenser för folkbildningssektorn

Sammantaget bedömer Folkbildningsrådet att förordningen kan innebära:

- **minskad administration** för folkbildningsaktörer,
- **ökad tillgång till EU-finansiering**, tack vare tydligare och mer enhetliga processer,
- **bättre möjligheter att synliggöra effekterna av folkbildningens verksamhet**,
- **ökade krav på datakvalitet och rapportering**, där stöd och resurser behövs för genomförandet,
- **förbättrad samordning** mellan nationella nivåer och EU-nivå.

Vi vill samtidigt uppmärksamma att implementeringen kräver:

- att nationella aktörer ges tid och resurser att anpassa system och rutiner,
- att EU säkerställer löpande stöd, vägledning och dialog,
- att proportionalitetsprincipen värnas, särskilt i relation till civilsamhällets utbildningsaktörer.

5. Avslutande ståndpunkter

Folkbildningsrådet tillstyrker förslaget i huvudsak och välkomnar ambitionen att stärka transparens, förenkling, jämställdhet och social hållbarhet i EU:s budgetram. Vi ser positivt på att våra medlemmar kommer kunna dra nytta av tydligare indikatorer, mer enhetliga processer och en förbättrad portalstruktur.

Vi uppmanar dock lagstiftarna att särskilt beakta:

- proportionalitet i administrativa krav,
- tydlighet i indikatorernas tillämpning,
- behovet av särskilt stöd till mindre aktörer,
- klargöranden av ansvar mellan EU, medlemsstater och intermediära organisationer.

Folkbildningsrådet står till förfogande för fortsatt dialog och bidrar gärna med erfarenheter från den svenska folkbildningssektorn.

Folkbildningsrådets ställningstaganden

Beslutet har fattats av generalsekreterare Anna-Karin Lindblom efter föredragning av senior rådgivare Anna-Carin Bylund. Vid ärendets slutliga handläggning har biträdande enhetschef Elvir Gigovic medverkat.

För Folkbildningsrådet

Anna-Karin Lindblom
Generalsekreterare